

مجتمع آموزش عالی فقه
مدرسه عالی فقه تخصصی
رساله علمی مقطع دکتری
رشته فقه تربیتی

عنوان:

وظایف کنشگران در تربیت عقلانی از منظر فقه

استاد راهنما:

جناب حجت الاسلام والمسلمین دکتر مجید طرقي

استاد مشاور:

جناب حجت الاسلام والمسلمین استاد مصطفی محامی

دانش پژوه: رجبعلی افتخاری

کد تحصیلی: ۱۱۵۱۷۲۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- مسؤلیت مطالب رساله بر عهده نویسنده است؛
- نقل مطالب با ذکر منبع بلا مانع است؛
- چاپ و نشر این اثر بدون اجازه و هماهنگی جامعة المصطفی العالمیه ممنوع است؛

سپاس و قدر دانی

سپاس خداوند منان را که به انسان توان تفکر و تعقل عنایت فرمود و به این بنده‌ای خود منت نهاد تا در سایه لطف بی‌کرانش این سطور را قلمی نمایم. درود خدا بر الگوی کامل خرد و عقلانیت حضرت محمد(ص) و خاندان پاکش.

از استاد محترم راهنما جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای دکتر مجید طرقی که در سه مقطع (کارشناسی، ارشد و دکتری) از رهنمودهای علمی و اخلاقی‌شان بهره برده‌ام و در مقطع کنونی نیز با راهنمایی‌های عالمانه خویش در غنا بخشی اثر کمک نمودند.

از استاد محترم مشاور حضرت حجت الاسلام والمسلمین آقای حاج شیخ مصطفی محامی که با دقت نظر راهکارهای علمی فقیهانه در تدوین رساله ارائه نمودند.

از مسئولین مجتمع آموزش عالی فقه، مسئولین مدرسه تخصصی فقه و گروه علمی فقه تربیتی و سائر کسانی که در انجام این پژوهش یاری نموده‌اند کمال تقدیر و سپاس دارم.

از خانواده ام که با صبر و شکیبایی سختی‌های زندگی را در مراحل مختلف تدوین رساله تحمل و در تسریع روند تدوین آن کمک نمودند.

تقدیم به:

- به پیشگامان تربیت عقلانی: انبیای الهی به خصوص نبی مکرم اسلام حضرت محمد(ص) و امامان معصوم(ع) که با تعلیم علم و حکمت گنجینه‌های نهفته در عقل بشر را آشکار و جامعه انسانی مبتنی بر تفکر و اندیشه، عقلانیت و خرد ورزی پایه ریزی نمودند.
- به اندیشه‌های پاک و متفکران که برای تشکیل جامعه دینی مبتنی بر خرد و عقلانیت تلاش کردند و می‌کنند.
- به شهدای گمنام و بی‌نشانی که خردمندانه زیستند و در نهایت خردمندانه جاودانی شدند.
- به همه کسانی که من را در حیات دینی و علمی کمک نموده‌اند.
- و به روح پدر و مادرم.

چکیده

ساحت عقلانی، از ساحت‌های بنیادین تربیت و عقل از راه‌های اصلی رسیدن انسان به کمال و سعادت می‌باشد؛ بر این اساس، رشد همه جانبه قوه عقلانی و آشنایی با رسالت‌ها و وظایف نهادهای تربیتی در خصوص این ساحت تربیت ضرورت می‌یابد. تحقیق حاضر با هدف دست‌یابی به حکم تکلیفی نهادهای تربیتی در قبال ساحت عقلانی با رویکرد فقهی با روش توصیفی - تحلیلی مبتنی بر شیوه فقهی (اجتهاد و استنباط) انجام گرفته است. یافته‌های تحقیق نشانگر اهتمام فقه به تربیت عقلانی است. از منظر فقه، عقل از منابع مهم شناخت و منبعی معتبر در کنار نقل برای استکشاف حکم تکلیفی می‌باشد؛ از این رو حفظ سلامت عقلی مکلفان و رشد استعداد‌های عقل در کانون توجه فقه است. در این راستا وظایفی بر عهده نهادهای تربیتی قرار داده شده و آنان را در قبال این ساحت تربیتی مسؤل می‌داند. از نگاه فقه خانواده در قبال تربیت عقلانی اهل وظیفه دارد و تعلیم احکام عقلی واجب به منظور صیانت اهل از آتش و راهنمایی عقول آنان در جهت شناخت اصول اعتقادی و تعلیم احکام نقلی از وظایف الزامی این نهاد است. تعلیم احکام غیر الزامی عقلی و نقلی و نیز رشد همه جانبه عقل در حوزه‌های: معاش، ابزار، فیلسوف و خردمند بار آوردن آنان در زندگی اجتماعی، سیاسی و... از وظایف استنباطی است. همچنین سلسله وظایف تمهیدی استنباطی قبل از تولد فرزند به منظور بهداشت عقلی و پیشگیری از تولد فرزند با ناتوانی‌های ذهنی از وظایف استنباطی خانواده است. دو نهاد حکومت و علمای دین نیز در قبال ساحت عقلانی مسؤلند. آشکار سازی گنجینه‌های عقول، تعلیم حکمت، رشد استعداد‌های عقلی در جنبه‌های نظری و عملی، علمی و اکتشافی از وظایف اصلی این دو نهاد است. از نظر فقهی تعلیم و تعلم علوم عقلی مدون جایز، در مواردی مستحب و در مواردی واجب است. آموزش شعر صرف نظر از محتوا مشروع؛ اما آموزش شعر با محتوای باطل حرام است. آموزش شعر حق، اگر در مدح اهل بیت و ترویج معارف دین باشد مستحب در غیر این صورت مکروه می‌باشد. قصه، داستان و رمان از لحاظ اتصاف به جواز و حرمت مانند شعر است. تعلیم و تعلم قصه و رمان از نوع باطل حرام است. انشاء، تعلیم و تعلم رمان اگر موجب تهییج شهوت و آلوده شدن به گناه گردد و نیز خواندن رمان عاشقانه با قصد لذت حرام است.

واژگان کلیدی: تربیت، تربیت عقلانی، نهادهای تربیتی، فقه تربیتی، اجتهاد تربیتی، حکم تکلیفی.

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات و مفاهیم ۱

مقدمه ۳

گفتار اول کلیات پژوهش ۳

۱- بیان مسأله ۳

۲- سوالات تحقیق ۶

الف) سؤال اصلی ۶

ب) سؤال‌های فرعی ۶

۳- ضرورت و اهمیت تحقیق ۶

۴- هدف تحقیق ۷

۵- روش تحقیق ۷

۶- نوآوری تحقیق ۷

۷- پیشینه تحقیق ۸

الف) پیشینه عام ۸

ب) پیشینه خاص ۱۰

گفتار دوم: مفاهیم و مباحث نظری تحقیق ۱۳

محور اول: مفاهیم اساسی ۱۴

۱. وظایف ۱۴

الف) وظیفه در لغت ۱۴

ب) وظیفه در اصطلاح ۱۴

۲. کنشگران ۱۵

الف) کنشگران در لغت ۱۵

ب) کنشگران در اصطلاح ۱۵

۳. تربیت ۱۵

الف) تربیت در لغت ۱۵

ب) تربیت در اصطلاح ۱۶

۳-۱. نقد تعاریف اصطلاحی تربیت ۱۸

۳-۲. تعریف مختار تربیت ۱۸

۴. عقل ۱۸

۴-۱. مفهوم عقل ۱۹

الف) عقل در لغت ۱۹

ب) عقل در اصطلاح ۱۹

۴-۲. اقسام عقل ۲۱

۴-۲-۱. عقل نظری و عملی ۲۱

۴-۲-۲. عقل ابزاری ۲۴

۴-۲-۳. عقل طبع و عقل تجربه ۲۵

۵- تربیت عقلانی ۲۶

۵-۱. رویکردها در مفهوم تربیت عقلانی ۲۶

الف) رویکرد عقلانی ۲۶

ب) رویکرد تجربی ۲۷

۵-۲. نقد و بررسی دو رویکرد ۲۷

۵-۳. تعریف مختار تربیت عقلانی ۲۸

۵-۴. رابطه ساحت عقلانی با دیگر ساحت ۲۹

۵-۵. اهداف تربیت عقلانی ۳۰

۶- فقه ۳۲

وظایف کنشگران در تربیت عقلانی از منظر فقه ب

۳۲	الف) فقه در لغت
۳۲	ب) فقه در اصطلاح.....
۳۳	محور دوم: سیر تاریخی تربیت عقلانی
۳۴	۱-۲. تربیت عقلانی در دوره باستان
۳۷	۲-۲. تربیت عقلانی در دوره‌های متأخر
۳۹	۳-۲. تربیت عقلانی در دوره معاصر
۳۹	۴-۲. آموزش فلسفه به کودک (فیک)
۴۰	۵-۲. تربیت عقلانی در اندیشه اسلامی
۴۶	۶-۲. تربیت عقلانی در گزاره‌های فقهی
۴۶	الف) عقل شرط عام تکالیف
۴۷	ب) عقل منبع استنباط احکام شرعی
۵۰	ج) تعیین سن عقلی
۵۰	د) تربیت عقلانی در گزاره‌های فقهی
۵۳	عقل در فقه اهل سنت
۶۱	فصل دوم: بررسی فقهی وظیفه‌مندی حکومت در قبال تربیت عقلانی
۶۳	مقدمه
۶۵	گفتار اول: ادله مشترک عام وظیفه‌مندی حکومت و نهادهای تربیتی
۶۶	الف) قواعد فقهی
۶۶	۱. قاعده احسان به غیر
۶۷	ویژگی‌های حکم
۶۸	۲-قاعده ارشاد جاهل
۶۸	الف) تقریر اول قاعده ارشاد
۷۰	ب) تقریر دوم قاعده ارشاد جاهل
۷۰	۳-قاعده هدایت
۷۲	۴- قاعده اعانه بر برّ
۷۳	۵- قاعده امر به معروف و نهی از منکر
۷۳	پیشینه قاعده امر به معروف
۷۳	رابطه قاعده امر به معروف و ساحت عقلانی
۷۵	ویژگی حکم
۷۶	۶- قاعده عزت اسلامی
۷۶	حکم فقهی قاعده
۷۸	۷- قاعده دفاع از مسلمین
۷۹	۸- قاعده حفظ نظام اجتماعی
۸۰	ب) روایات تربیتی
۸۱	۱- وصیت‌نامه پیامبر اکرم(ص)به معاذ بن جبل
۸۱	بررسی سندی
۸۲	بررسی دلالی
۸۳	حکم اولی یا حکومتی
۸۴	حکم فقهی عهدنامه
۸۵	۲- عهد نامه پیامبر اکرم(ص) به عمرو بن حزم
۸۵	بررسی سندی
۸۵	بررسی دلالی
۸۶	۱- عهدنامه پیامبر(ص)به عتّاب بن اسید
۸۶	بررسی سندی
۸۷	بررسی دلالی

۸۸	نتیجه عهدنامه‌ها.....
۸۸	۲- عهدنامه مالک اشتر
۸۸	بررسی سندی.....
۸۹	بررسی دلالی.....
۹۲	نتیجه عهدنامه‌ها و جبران ضعف سند.....
۹۲	شمول عهدنامه‌ها نسبت به نهاد خانواده و علماء.....
۹۳	۵- معتبره رساله الحقوق.....
۹۳	بررسی دلالی.....
۹۴	۶- مرسله نبوی
۹۴	بررسی سندی.....
۹۵	بررسی دلالی.....
۹۶	حکم فقهی مرسله
۹۷	گفتار دوم: ادله خاص و وظیفه‌مندی نهاد حکومت
۹۷	۱- آیات قرآنی
۹۷	۱- ۱. آیه دعوت حکیمانه.....
۹۹	۲. آیات تعلیم حکمت.....
۱۰۰	۲- روایات
۱۰۱	۲- ۱. روایت احمد بن خالد.....
۱۰۱	بررسی سندی.....
۱۰۱	بررسی دلالی.....
۱۰۲	۲- ۲. خطبه اول نهج البلاغه.....
۱۰۲	بررسی سندی.....
۱۰۳	بررسی دلالی.....
۱۰۴	۲- ۳. خطبه ۳۴ نهج البلاغه.....
۱۰۵	بررسی سندی.....
۱۰۵	بررسی دلالی.....
۱۰۶	۲- ۴. موثقه سکونی
۱۰۶	بررسی سندی.....
۱۰۷	بررسی دلالی.....
۱۰۷	۲- ۵. صحیحہ بزنی.....
۱۰۷	۲- ۶. موثقه معمر بن خالد
۱۰۷	بررسی سندی.....
۱۰۸	بررسی دلالی.....
۱۰۹	نتیجه‌گیری
۱۱۷	فصل سوم: وظیفه‌مندی نهاد خانواده در قبال تربیت عقلانی.....
۱۱۹	مقدمه.....
۱۱۹	گفتار اول: ادله عام وظیفه‌مندی نهاد خانواده
۱۲۰	۱- آیه وقایه.....
۱۲۲	حکم فقهی وقایه.....
۱۲۳	ویژگی‌های حکم.....
۱۲۴	۲- روایات
۱۲۴	۲- ۱. مرسله نبوی
۱۲۴	بررسی سندی.....
۱۲۴	بررسی دلالی.....
۱۲۵	۲- ۲. معتبره رساله حقوق امام سجاد(ع).....
۱۲۵	بررسی سندی و دلالی.....

وظایف کنشگران در تربیت عقلانی از منظر فقه د.....

- ۱۲۶ ۳-۲. مشهوره امام صادق(ع)
 ۱۲۶ بررسی سندی
 ۱۲۷ بررسی دلالی
 ۱۲۸ ۳- قواعد فقهی (ادله مشترک)
 ۱۲۹ گفتار دوم: ادله خاصه وظیفه‌مندی خانواده
 ۱۲۹ ۱- آیات سیره تربیتی لقمان
 ۱۳۱ ۲- روایات سیره معصومین (ع)
 ۱۳۱ ۱- روایت هشام بن حکم
 ۱۳۱ بررسی سندی
 ۱۳۱ بررسی دلالی
 ۱۳۴ ۲-۲. وصایای پیامبر(ص) به حضرت علی(ع)
 ۱۳۴ بررسی سندی
 ۱۳۴ بررسی دلالی
 ۱۳۵ چالش دلالی روایات سیره پیامبر اکرم(ص)
 ۱۳۶ ۳-۲. روایت شریح
 ۱۳۶ بررسی سندی
 ۱۳۷ بررسی دلالی
 ۱۳۷ دلالت‌های آموزشی و تربیتی روایت شریح
 ۱۳۹ ۲-۴. وصیت امیر المؤمنین به امام حسن مجتبی(ع)
 ۱۳۹ بررسی سندی
 ۱۳۹ بررسی دلالی
 ۱۴۰ ۲-۵. روایت ابی وجیزه سعدی
 ۱۴۰ بررسی سندی
 ۱۴۰ بررسی دلالی
 ۱۴۱ ۲-۶. نامه ۳۱ نهج البلاغه
 ۱۴۱ بررسی سندی
 ۱۴۲ بررسی دلالی
 ۱۴۴ ۲-۷. وصیت‌های امیر مؤمنان به امام حسن مجتبی و محمد حنفیه
 ۱۴۵ چالش سیره‌های امیر مؤمنان (ع)
 ۱۴۵ ۲-۸. فرازی از دعای صحیفه سجادیه
 ۱۴۸ ۲-۹. روایتی از معانی الاخبار
 ۱۴۹ بررسی سندی
 ۱۴۹ بررسی دلالی
 ۱۵۰ چالش دلیل سیره
 ۱۵۰ ۳- روایات تمهیدی
 ۱۵۱ الف) روایات مرحله همسرگزینی
 ۱۵۱ ۳- ۱. صحیح محمد بن مسلم
 ۱۵۱ بررسی سندی
 ۱۵۲ بررسی دلالی
 ۱۵۴ ۳- ۲. موثقه سکونی
 ۱۵۴ بررسی سندی
 ۱۵۴ بررسی دلالی
 ۱۵۵ ۳- ۳. روایت دعائم الاسلام
 ۱۵۵ بررسی سندی
 ۱۵۵ بررسی دلالی
 ۱۵۵ ۳- ۴. روایت امام موسی بن جعفر(ع)
 ۱۵۵ بررسی سندی
 ۱۵۵ بررسی سندی

۱۵۶ بررسی دلالی
۱۵۶ (ب) مرحله انعاد نطفه
۱۵۷ ۳-۵. موثقه محمد بن علی
۱۵۷ بررسی سنندی
۱۵۷ بررسی دلالی
۱۵۸ ۳-۶. روایت امام باقر(ع)
۱۵۸ بررسی سنندی
۱۵۸ بررسی دلالی
۱۵۸ ۳-۷. موثقه عبد العظیم حسنی
۱۵۹ بررسی سنندی
۱۵۹ بررسی دلالی
۱۵۹ ۳-۸. روایت پیامبر اکرم(ص)
۱۶۰ بررسی سنندی
۱۶۰ بررسی دلالی
۱۶۰ ۳-۹. روایت محمد بن العیص
۱۶۱ بررسی سنندی
۱۶۱ بررسی دلالی
۱۶۲ (ج) مرحله بعد از تولد
۱۶۲ ۳-۱۰. روایت علی ابن اسباط
۱۶۲ بررسی سنندی
۱۶۳ بررسی دلالی
۱۶۳ ۳-۱۱. روایتی از عیون الاخبار
۱۶۴ بررسی سنندی
۱۶۴ بررسی دلالی
۱۶۴ نتیجه‌گیری
۱۷۱ فصل چهارم: بررسی فقهی وظیفه‌مندی نهاد علما در تربیت عقلائی
۱۷۳ مقدمه
۱۷۳ گفتار اول: ادله مشترک عام وظیفه‌مندی نهاد علماء
۱۷۴ ۱- قواعد فقه تربیتی
۱۷۵ ۲- روایات تربیتی
۱۷۶ گفتار دوم: ادله خاص وظیفه‌مندی نهاد علماء
۱۷۶ ۱- آیات خاص قرآنی
۱۷۶ ۱-۱. آیه نهی از فساد
۱۷۷ ۱-۱-۱. بررسی مفاهیم آیه
۱۷۸ ۱-۱-۲. بررسی دلالی آیه
۱۷۸ ۱-۱-۳. تعمیم حکم از جهت مکلفان
۱۷۸ ۱-۱-۴. تعمیم حکم از جهت مکلف به
۱۸۰ ۱-۲. آیه دعوت حکیمانه
۱۸۰ ۱-۲-۱. نکات دلالی آیه
۱۸۰ ۱-۲-۱. پیامبر اکرم(ص) مخاطب آیه
۱۸۰ ۱-۲-۲. ظهور آیه در وجوب
۱۸۱ ۱-۲-۳. تعدد روش‌های دعوت
۱۸۱ ۱-۲-۴. مصاحبت یا سببیت باء
۱۸۲ ۱-۲-۵. رابطه تربیت و دعوت
۱۸۲ ۱-۲-۶. حکمت عملی یا نظری

۱۸۳ ۱-۲-۱. ۷. شمول آیه نسبت به تربیت عقلانی
۱۸۴ ۳-۱. آیات تعلیم حکمت
۱۸۴ ۱-۳-۱. نکات دلالتی آیات حکمت
۱۸۴ ۱-۳-۱. ۱. تعلیم حکمت هدف بعثت
۱۸۵ ۲-۳-۱. ۲. معنای حکمت
۱۸۵ ۳-۱-۳-۱. نسبت حکمت و تربیت عقلانی
۱۸۶ ۳-۱-۴. راه‌های تسری حکم به دیگران
۱۸۶ الف) الغاء خصوصیت
۱۸۷ ب) قاعده تاسی
۱۸۷ ج) تنقیح مناط
۱۸۷ ۲-۱. انله خاص روایی
۱۸۷ ۱-۲. خطبه ۱ نهج البلاغه
۱۸۸ بررسی سندی
۱۸۸ بررسی دلالتی
۱۸۹ ۲-۲. روایت محمد بن یحیی
۱۸۹ بررسی سندی
۱۸۹ بررسی دلالتی
۱۸۹ نکات دلالتی روایت
۱۹۱ ۳-۲. روایت یونس بن عبد الرحمان
۱۹۱ بررسی سندی
۱۹۱ بررسی دلالتی
۱۹۲ ۳-۳. دلیل سیره
۱۹۳ ۱-۳-۱. سیره خداوند
۱۹۳ ۱-۳-۱. آیه ۲۰ سوره زمر
۱۹۴ ۲-۳-۱. آیه ۳۳ سوره انعام
۱۹۵ ۳-۱-۳. آیات ۱۳۸، ۳۵ سوره‌های صافات و عنکبوت
۱۹۵ ۳-۱-۴. آیه‌های ۱۳۵ و ۱۷۱ سوره‌های انعام و بقره
۱۹۶ ۳-۱-۵. آیه ۳۲ سوره بقره
۱۹۶ ۳-۱-۶. آیه ۱۲ سوره لقمان
۱۹۶ ۳-۱-۷. آیه ۲۱ سوره یوسف
۱۹۷ جمع بندی آیات سیره
۱۹۷ ۳-۲. سیره معصومین(ع)
۱۹۷ ۳-۲-۱. طایفه اول: چیستی و مصادیق عقل
۱۹۸ بررسی سندی و دلالتی
۲۰۱ ۳-۲-۲. طایفه دوم: ناظر به سلامت و رشد عقل
۲۰۲ بررسی سندی
۲۰۲ بررسی دلالتی
۲۰۳ ۳-۲-۳. طایفه سوم: عوامل فساد عقل
۲۰۳ بررسی سندی و دلالتی
۲۰۴ ۳-۲-۴. اشکال سیره معصومین(ع)
۲۰۴ ۳-۲-۵. جواب اشکال
۲۰۴ ۳-۲-۶. جمع بندی روایات سیره
۲۰۵ نتیجه‌گیری
۲۱۱ فصل پنجم: فروغ
۲۱۳ مقدمه

۲۱۳	فرع اول: تعلیم و تعلم علوم عقلی
۲۱۳	۱- تعلیم و تعلم علوم: منطق، فلسفه و کلام
۲۱۴	۲- تعلیم و تعلم علم ریاضی
۲۱۴	۱-۲. ادله جواز آموزش و یادگیری علم ریاضی
۲۱۵	الف) شواهد قرآنی
۲۱۶	ب) شواهد روایی
۲۱۷	ج) شواهد تاریخی
۲۱۸	د) شواهد فقهی
۲۱۸	فرع دوم: تعلیم و تعلم هنرهای تخیلی
۲۱۸	۱- تعلیم و تعلم شعر
۲۱۹	۱- ۱. مفهوم شناسی شعر
۲۱۹	الف) شعر در لغت
۲۲۰	ب) شعر در اصطلاح منطق
۲۲۱	۱- ۲. مشروعیت شعر از منظر فقه
۲۲۱	۱- ۲- ۱. مخالفان مشروعیت شعر
۲۲۱	۱- ۲- ۱. ادله مخالفان مشروعیت شعر
۲۲۱	الف) آیات قرآنی
۲۲۱	نقد و بررسی ادله قرآنی
۲۲۳	ب) روایات
۲۲۳	نقد و بررسی ادله روایی
۲۲۴	ج) شمول شعر بر دروغ
۲۲۴	نقد و بررسی دلیل سوم
۲۲۵	د) کنار گذاشتن قرآن و حدیث
۲۲۶	نقد و بررسی دلیل چهارم
۲۲۶	۱- ۲- ۲. موافقان مشروعیت شعر و ادله آن
۲۲۷	بررسی دلالتی
۲۲۸	۱- ۳. انواع شعر به لحاظ محتوا
۲۲۸	الف) شعر باطل
۲۲۸	۱) شعر هجوی
۲۲۸	۲) شعر تشبیبی
۲۲۹	۳) مدح غیر مستحق
۲۲۹	ب) شعر حق یا غیر باطل
۲۳۰	۱- ۳- ۱. روایات ناظر به شعر حق
۲۳۰	الف): روایات دال بر کراهت شعر حق
۲۳۰	ب): روایات دال بر استحباب
۲۳۱	۱- ۳- ۲. تعارض دو دسته روایات
۲۳۱	۱- ۳- ۳. حل تعارض
۲۳۲	۲- تعلیم و تعلم داستان
۲۳۲	۱- ۲. حکم فقهی قصه و داستان
۲۳۲	۲- ۲. اصل مشروعیت قصه و داستان
۲۳۲	الف) ادله قرآنی
۲۳۴	ب) ادله روایی
۲۳۵	۲- ۳. انواع قصه به لحاظ محتوا
۲۳۵	۳- تعلیم و تعلم رمان
۲۳۶	انواع رمان و احکام فقهی آن
۲۳۶	رمان انتقادی - اجتماعی

وظایف کنشگران در تربیت عقلانی از منظر فقه..... ح

۲۳۷	رمان عاشقانه
۲۳۸	رمان پلیسی و کارآگاهی
۲۳۸	رمان ترسناک
۲۳۸	نتیجه‌گیری

فصل ششم: جمع بندی و نتیجه‌گیری، موانع و پیشنهادات ۲۴۳

۲۴۵	مقدمه
۲۴۵	۱- ۶. جمع بندی و نتیجه‌گیری فصل اول
۲۴۶	۲- ۶. نتیجه‌گیری و جمع بندی فصل دوم
۲۴۸	۳- ۶. نتیجه‌گیری و جمع بندی فصل سوم
۲۵۰	۴- ۶. نتیجه‌گیری و جمع بندی فصل چهارم
۲۵۱	۵- ۶. نتیجه‌گیری و جمع بندی فصل پنجم
۲۵۲	۶- ۶. پیشنهادات
۲۵۲	۶- ۱- ۶. پیشنهادات علمی - پژوهشی
۲۵۳	۶- ۲- ۶. پیشنهادات عملی - کاربردی
۲۵۳	۶- ۷. محدودیت‌های پژوهش
۲۵۷	منابع و مأخذ

فصل اول: کلیات و مفاهیم

گفتار اول کلیات پژوهش

گفتار دوم: مفاهیم و مباحث نظری تحقیق

